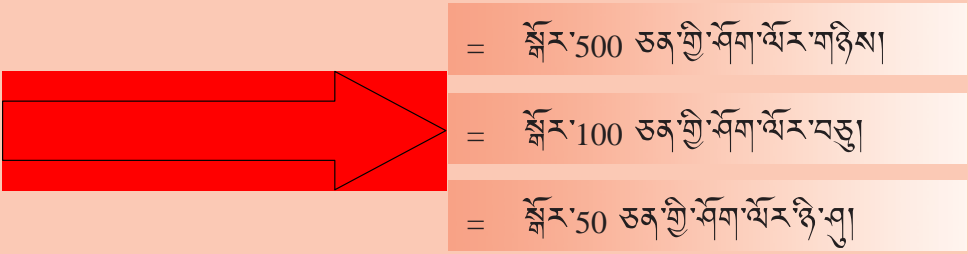

སློབ་ཚན་དགུ་པ། དངུལ་སློབ་ལེན།

Chapter 9: Money Transaction

སློབ་སྤྱི་ཚོ་གནས་ཐང་འདྲ་མིན་གྱི་སྒྲིག་སྒྲིག་སྒྲིག་དང་། བོག་ལོར་སྤྲོ་ཚོགས་ལ་སྤྲོད་འདྲིས་ཡོད། ཁོང་ཚོར་
ཉོ་ཚོང་གྲེད་སྐབས་དངུལ་ལེན་སློབ་གྲེད་སྤྲོད་སྤྲོད་དང་། བོག་ལོར་གནས་ཐང་ཆེ་བ་དང་ཆུང་བ་ཕན་ཚུན་བརྗེ་སློབ་གྲེད་
པའི་ལག་བརྒྱུར་ཡང་འདང་ངེས་ཤིག་གྲུང་ཡོད། དཔེར་ན།

བཅས་སོ། །

འཛིན་གྲུ་གོང་མའི་སྐབས། ང་ཚོས་བཤོས་ལྷག་མེད་པའི་བཤོད་ཚིས་བརྒྱབ་སྟེ་ཅ་དངོས་ཁེར་རྒྱུང་ཞིག་གི་རིན་
ཐང་ངམ་རིན་གོང་འཚོལ་ཐུབ་པའི་དཀའ་ཚོད་རིགས་ཁོ་ནའི་སློབ་བཤོ་སྤྲོད་གྲུས་ཡོད། ཅ་དངོས་ཁེར་རྒྱུང་དེའི་གོང་
ཚད་ཐོབ་རྗེས། ང་ཚོས་ཅ་དངོས་དེ་རིགས་ཀྱི་གྲངས་འབོར་གང་རུང་གི་རིན་གོང་ལས་སྤོར་འཚོལ་ཐུབ།

སྐབས་འདིར་ཁེ་དང་གྲོང་གི་སློབ་ལ་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཡོད་པས། འཛིན་གྲུའི་ནང་ཉོ་ཚོང་གི་གནས་སྤྲོད་ཤིག་
བརྒྱུན་ཏེ། དེའི་ནང་སློབ་སྤྱི་ཚོ་གནས་ཐང་བདག་དང་། ཁ་གསལ་ཉོ་མཁན་ནམ་འཇོན་སློབ་མཁན་འབྲེལ་ཚོགས་ཉོ་ཚོང་
སྐབས། ཅ་དངོས་བཅོས་མ་དང་། འགྲིག་གི་ཉམ་ཀ་དང་བོག་ལོར་སློབ་མོ་སོགས་ལེན་སློབ་བཏང་ཚོགས་དངོས་ཡོད་
ཉོ་ཚོང་གི་སྐབས་སུ་མ་གནས་རིན་གོང་(C.P.)དང་། སྤྲོད་བཅོངས་རིན་གོང་(S.P.) ཁེ(Profit) གྲོང་
(Loss)སོགས་ཀྱི་གོ་དོན་ལེན་སློབ་བཏང་ཚོགས་དཀའ་ཚོད་གམ་གྲེད་སློབ་དེ་རིགས་བརྒྱུད་གཤམ་གསལ་ངེས་སོལ་རྣམས་
གསལ་བཤད་བྱ་རྒྱ།

- ༡) གལ་ཏེ། S.P. > C.P. ཡིན་ན་ཁེ་འབྲུང་བ་དང་།
- ༢) གལ་ཏེ། S.P. < C.P. ཡིན་ན་གྲོང་འབྲུང་།
- ༣) གལ་ཏེ། S.P. = C.P. ཡིན་ན་ཁེ་དང་གྲོང་གང་ཡང་མི་འབྲུང་།

སློབ་ཕྲུག་ཚོར་སློབ་'2.05 དང་། སློབ་'2.50 ལྟ་བུའི་སློབ་མོའི་གནས་ཐང་ལ་གོ་བ་ལེན་སྟངས་ཐད། མཚམས་
མཚམས་ལ་སློབ་ཕྲུག་ཚོ་མགོ་སློབ་གི་ཡོད་པས། དགོ་གནས་གྱིས་

སློབ་'2.05 ཡིས་སློབ་'2 པད་5 མཚོན་པ་དང་།

སློབ་'2.50 ཡིས་སློབ་'2 པད་50 མཚོན་གྱིན་ཡོད་པ།

བཅས་གསལ་བཤད་བྱ་དགོས།

ཏིན་སློབ་ (Rupees) སེལ་གྲངས་སུ་མ་ཙམ་པ་བསྟུན་པའི་ཐོག་མཚོན་སྐབས། སློབ་ཕྲུག་ཚོར་སེལ་གྲངས་ཚོག་
གི་གཡས་སློབ་སྟེང་གྲངས་གནས་གཉིས་བྲིས་ཏེ་མཚོན་དགོས་པའི་བསྟུལ་མ་གཏོང་དགོས། འདི་ལྟར་བྱུང་ཚེ། སློབ་
མོའི་ཐོག་རྩ་བའི་ཕྱི་ཐབས་སྟེང་དེ་ཕྱིས་རྒྱག་སྟངས་ལས་སླ་རུ་གཏོང་བ་ཡིན།

༧༡ རོ་སློབ། (Introduction)

ང་ཚོ་ཉིད་མེད་འཚོ་བའི་བྱེད་སློབ་ཁག་གི་ཁྲིད། ཡོངས་ཁྲུབ་བེད་སློབ་བྱེད་བཞིན་པའི་ལྷགས་སློབ་དང་ཤོག་ལོར་
ནམས་ལ་སློབ་རྒྱས་ཡོད། ང་ཚོས་ཤོག་ལོར་རམ་ལྷགས་སློབ་གྲི་གནས་ཐང་ཆེ་བ་གང་ཞིག་གནས་ཐང་ཆུང་བའི་ཐོག་
བརྗེ་སློབ་བྱ་བྱུང། དཔེར་ན།

སློབ་20 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་གཅིག =

སློབ་10 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་གཉིས།

ཡང་ན། སློབ་5 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་རམ་ལྷགས་སློབ་བཞི་ཤོགས།

སློབ་50 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་གཅིག =

སློབ་10 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་ལྔ།

ཡང་ན། སློབ་5 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་རམ་ལྷགས་སློབ་བཅུ།

ཡང་ན། སློབ་2 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་རམ་ལྷགས་སློབ་ཉི་ཤུ་ཅུ་ལྔ་ཤོགས།

སློབ་100 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་གཅིག =

སློབ་20 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་ལྔ།

ཡང་ན། སློབ་10 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་བཅུ།

ཡང་ན། སློབ་5 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་རམ་ལྷགས་སློབ་ཉི་ཤུ་ཤོགས།

སློབ་500 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་གཅིག =

སློབ་100 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་ལྔ།

ཡང་ན། སློབ་50 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་བཅུ།

ཡང་ན། སློབ་10 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་ལྔ་བཅུ་ཤོགས།

སློབ་1000 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་གཅིག =

སློབ་500 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་གཉིས།

ཡང་ན། སློབ་100 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་བཅུ།

ཡང་ན། སློབ་50 ཅན་གྱི་ཤོག་ལོར་ཉི་ཤུ་ཤོགས།

དེར་བརྟེན། ང་ཚོས་སླད་ཟིན་པའི་དངུལ་འབོར་གྱི་གནས་ཐང་འདྲ་མིན་ནམས་ལ་དེ་དང་མཚུངས་ཐོབ་གྱི་ཤོག་
ལོར་དང་ལྷགས་སློབ་སོ་སོར་འཚོལ་བྱུང།

101 རྒྱ་ལུགས་ཀྱི་ཐབས། (Unitary Method)

ད་ལྟ་ང་ཚོས་གཤམ་གྱི་དཔེ་མཚོན་རྣམས་ལ་བརྟེན་པར་བྱའོ། །

- ལ་མུ་1 kg གི་ལོང་ཚད་ནི་ཉིན་སྟོར་20 རེད།

ལ་མུ་དེ་འདྲ་3 kg གྱི་རིན་འབབ་ནི། ཉིན་སྟོར་ $20 \times 3 =$ ཉིན་སྟོར་ 60

- ཅིས་རིག་སློབ་དེབ་1 གི་ལོང་ཚད་སྟོར་30 རེད།

ཅིས་རིག་སློབ་དེབ་5 ཡི་རིན་འབབ་ནི། ཉིན་སྟོར་ $30 \times 5 =$ ཉིན་སྟོར་ 150

སྐར་ཡང་། གཤམ་གྱི་དཔེ་མཚོན་ཁག་ལ་བསམ་མནོ་བྱོངས་དང་།

ཇེམ་(Jam) ཞེལ་དམ་1 གི་ལོང་ཚད་ནི་ཉིན་སྟོར་35.75 རེད།

བརྟན་འཛིན་གྱིས་ཇེམ་ཞེལ་དམ་5 ཉེས་པ་རེད། ཁོང་གིས་དངུལ་འཕོར་ག་ཚོད་སྲོད་དགོས་སམ།

ཇེམ་ཞེལ་དམ་1 གི་ལོང་ཚད་ནི་ཉིན་སྟོར་35.75 རེད།

ཇེམ་ཞེལ་དམ་5 ཡི་རིན་འབབ་ནི་ཉིན་སྟོར་ $35.75 \times 5 =$ ཉིན་སྟོར་ 178.75

དེར་བརྟེན། བརྟན་འཛིན་གྱིས་ཉིན་སྟོར་178.75 སྲོད་དགོས།

ང་ཚོས་གང་ཞིག་མཐོང་བྱུང་ངམ་ཞེ་ན།

ཅ་དངོས་གི་གཉིས་མོང་སྲུང་ཟིན་ཡོད་ན། ང་ཚོས་སྲུང་ཟིན་པའི་ཅ་དངོས་ཀྱི་གྲངས་དང་ཉིན་

གོང་བསྐྱར་ཉེ། དེ་འདྲའི་ཅ་དངོས་གྲངས་གང་རུང་ཞིག་གི་ཉིན་འབབ་འཚོལ་ཐུབ།

དང་ཚོས་གནས་སྐབས་གཞན་ཞིག་ལ་བསམ་གཞིགས་བྱེད་དོ། །སྐབས་ཤེར་ང་ཚོར། རིགས་མཚུངས་པའི་ཅ་དངོས་ཁ་གསལ་གྱི་བརྒྱུ་མཐུན་འཕོར་སྲུང་དེ། དེ་འདྲའི་ཅ་དངོས་གཅིག་གི་རིན་ལོང་འཚོལ་དགོས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་འཕྲད་གྱི་ཡོད།

གཤམ་གསལ་དཔེ་མཚོན་ཁག་ལ་བསམ་གཞིགས་བྱའོ། །

- ཀལ་6 གི་རིན་འབབ་ནི་ཉིན་སྟོར་6 རེད།

ཀལ་1 གི་ལོང་ཚད་ནི། ཉིན་སྟོར་ $6 \div 6 =$ ཉིན་སྟོར་1

- ཅོག་ལེ་(Chocolate) 10 གི་རིན་འབབ་ནི་ཉིན་སྟོར་50 རེད།

ཅོག་ལེ་1 གི་ཤོང་ཚད་ནི། ཉིན་སྒྲོར་ $50 \div 10 =$ ཉིན་སྒྲོར་5

■ འབྲི་དེབ་12 གྱི་རིན་འབབ་ནི་ཉིན་སྒྲོར་96 རེད།

འབྲི་དེབ་1 གི་ཤོང་ཚད་ནི། ཉིན་སྒྲོར་ $96 \div 12 =$ ཉིན་སྒྲོར་8

ང་ཚོས་གང་ཞིག་མཐོང་བྱུང་ངམ་ཞེ་ན།

ཅ་དངོས་རིགས་ཤིག་གི་བསྡེ་མས་འཕོར་རིན་ཤོང་སྒྲུང་ཟིན་ཡོད་ན། ང་ཚོས་བསྡེ་མས་འཕོར་རིན་འབབ་དེ་ལ་སྒྲུང་ཟིན་པའི་ཅ་དངོས་གངས་ཀྱིས་བཤོས་ཏེ། དེ་འདྲའི་ཅ་དངོས་གཅིག་གི་རིན་འབབ་འཚོལ་བྱུང་།

སྐབས་རེར་ང་ཚོར། ཅ་དངོས་རིགས་ཤིག་གི་བསྡེ་མས་འཕོར་རིན་ཤོང་སྒྲུང་དེ། དེ་འདྲའི་ཅ་དངོས་ཀྱི་(གཅིག་ལས་མང་པའི་) གངས་གང་རུང་ཞིག་གི་བསྡེ་མས་འཕོར་རིན་ཤོང་འཚོལ་དགོས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱང་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད།

གཤམ་གསལ་དཔེ་མཚོན་ཁག་ལ་བསམ་གཞིགས་བྱེད།

■ ཤིང་ཉོག་ཁུ་བ་ཤེལ་ཕྱི་ལོ་5 ཡི་རིན་འབབ་ནི་ཉིན་སྒྲོར་75 རེད།

ཤིང་ཉོག་ཁུ་བ་དེ་འདྲེ་ཤེལ་ཕྱི་ལོ་8 གྱི་རིན་ཤོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།

ཤིང་ཉོག་ཁུ་བ་ཤེལ་ཕྱི་ལོ་5 ཡི་རིན་ཤོང་ནི། $=$ ཉིན་སྒྲོར་75

ཤིག་ཉོག་ཁུ་བ་ཤེལ་ཕྱི་ལོ་1 གི་རིན་ཤོང་ནི། $=$ ཉིན་སྒྲོར་ $75 \div 5 =$ ཉིན་སྒྲོར་15

ཤིང་ཉོག་ཁུ་བ་ཤེལ་ཕྱི་ལོ་8 གྱི་རིན་ཤོང་ནི། $=$ ཉིན་སྒྲོར་ 15×8

$=$ ཉིན་སྒྲོར་120

■ བློན་ཚོགས་ཀྱིས་སྒྲོར་280 སྒྲུང་དེ་ཀྱུ་ཕུ་10 kg ཉོས་པ་རེད། ཁོང་གིས་ཀྱུ་ཕུ་3 kg ཁོང་རང་གི་བློན་ཚོགས་པོ་འཕྲིན་ལས་ལ་མ་གནས་བློན་བཙོངས་པ་རེད། འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བློན་ཚོགས་ལ་ཀྱུ་ཕུའི་རིན་འབབ་ག་ཚོད་སྒྲིང་དགོས་སམ།

ཀྱུ་ཕུ་10 kg ཡི་རིན་ཤོང་ནི། $=$ ཉིན་སྒྲོར་280

ཀྱུ་ཕུ་1 kg གི་རིན་ཤོང་ནི། $=$ ཉིན་སྒྲོར་ $280 \div 10 =$ ཉིན་སྒྲོར་28

ཀྱུ་ཕུ་3 kg གྱི་རིན་ཤོང་ནི། $=$ ཉིན་སྒྲོར་ 28×3

$=$ ཉིན་སྒྲོར་84

དེར་བརྟེན། འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་ཡུན་ཚོགས་ལ་ཀྱང་ཤུའི་རིན་འབབ་ཉིན་སྟོར་84 སྒྲིག་དགོས།

■ རིགས་འདྲ་མཚུངས་ཅན་གྱི་འབོལ་སྟེགས་(Sofa set) ཆ་ཚང་11 གི་ཁྲིམ་བཅོམས་རིན་ཤོང་ཉིན་སྟོར་55000

རེད། འབོལ་སྟེགས་ཆ་ཚང་5 ཡི་རིན་ཤོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།

འབོལ་སྟེགས་ཆ་ཚང་11 གི་རིན་ཤོང་ནི། = ཉིན་སྟོར་55000

འབོལ་སྟེགས་ཆ་ཚང་1 གི་རིན་ཤོང་ནི། = ཉིན་སྟོར་ 55000 ÷ 11 = ཉིན་སྟོར་5000

འབོལ་སྟེགས་ཆ་ཚང་5 ཡི་རིན་ཤོང་ནི། = ཉིན་སྟོར་5000 × 5

= ཉིན་སྟོར་25000

དེར་བརྟེན། འབོལ་སྟེགས་ཆ་ཚང་5 ཡི་རིན་ཤོང་ཉིན་སྟོར་25000 ཡིན།

ང་ཚོས་གང་ཞིག་མཐོང་བྱུང་ངམ་ཞེ་ན།

ཅ་དངོས་རིགས་ཤིག་གི་བཅོམས་འཕོར་རིན་ཤོང་སྐད་ཟིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་འདྲའི་ཅ་དངོས་གྲངས་འཕོར་གཞན་ཞིག་གི་བཅོམས་འཕོར་རིན་ཤོང་འཚོལ་དགོས་ན། ཐོག་མར་ང་ཚོས་ཅ་དངོས་གཅིག་གི་རིན་ཤོང་བཅའ་ཉེ། དེ་རྗེས། རིན་ཤོང་དེ་ལ། དགོས་མཁོའི་ཅ་དངོས་གྲངས་ཀྱིས་བསྐྱར་དགོས།

ཐབས་བྱས་འདི་ལ་རྒྱང་པའི་ཕྱི་ཐབས་(Unitary Method) ཀྱང་ཟེར་རོ། །

ད་ལྟང་ཚོས་ཕྱིས་དཔེ་འགའ་ལ་བསམ་གཞིགས་བྱེད་དོ། །

ཕྱིས་དཔེ། 1. ལེ་ཏར་གཅིག་ཅན་གྱི་འོ་མ་འགྲིག་ཤོག་རེའི་རིན་ཤོང་ཉིན་སྟོར་18 རེད། འོ་མ་འགྲིག་ཤོག་8 ཀྱི་རིན་འབབ་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།

ལན།

འོ་མ་འགྲིག་ཤོག་གཅིག་གི་རིན་ཤོང་ནི། = ཉིན་སྟོར་18

འོ་མ་འགྲིག་ཤོག་8 ཀྱི་རིན་འབབ་ནི། = ཉིན་སྟོར་18 × 8

= ཉིན་སྟོར་144

རྩིས་དཔེ། 2. ཞ་རྒྱུག་10 ཡི་རིན་པོང་ནི་ཉིན་རྫོང་25 རེད། ཞ་རྒྱུག་དེ་འདྲ་6 གི་རིན་འབབ་ག་ཚོད་ཡིན་
ནམ།

ལན།

$$\begin{aligned} \text{ཞ་རྒྱུག་10 ཡི་རིན་པོང་ནི།} &= \text{ཉིན་རྫོང་}25 \\ \text{ཞ་རྒྱུག་དེ་འདྲ་1 གི་རིན་པོང་ནི།} &= \text{ཉིན་རྫོང་}25 \div 10 = \text{ཉིན་རྫོང་}2.5 \\ \text{ཞ་རྒྱུག་དེ་འདྲ་6 གི་རིན་འབབ་ནི།} &= \text{ཉིན་རྫོང་}2.5 \times 6 \\ &= \text{ཉིན་རྫོང་}15 \end{aligned}$$

རྩིས་དཔེ། 3. མིག་དམར་གྱིས་སོ་མག་1000 ལ་ཉིན་རྫོང་1500 ཡི་པོང་ཚད་ཐོག་སོ་མག་30000 ཉོས་ཡོད།
འོན་ཀྱང་ ཁོང་གི་དེའི་རིན་འབབ་ག་ཚོད་རྫོང་དགོས་སམ།

ལན།

$$\begin{aligned} \text{སོ་མག་1000 གི་རིན་པོང་ནི།} &= \text{ཉིན་རྫོང་}1500 \\ \text{སོ་མག་དེ་འདྲ་1 གི་རིན་པོང་ནི།} &= \text{ཉིན་རྫོང་}1500 \div 1000 \\ &= \text{ཉིན་རྫོང་} \frac{1500}{1000} \\ &= \text{ཉིན་རྫོང་} \frac{3}{2} \\ \text{སོ་མག་དེ་འདྲ་30000 ཡི་རིན་འབབ་ནི།} &= \text{ཉིན་རྫོང་} \frac{3}{2} \times 30000 \\ &= \text{ཉིན་རྫོང་}45000 \end{aligned}$$

དེར་བརྟེན། ཁོང་གིས་སོ་མག་དེ་འདྲ་30000 ཡི་རིན་འབབ་ལ་ཉིན་རྫོང་45000 རྫོང་དགོས།

སློབ་ཚན། 9.1

- 1) ཟེའུ་(Jug)ཞིག་གི་རིན་པོང་ཉིན་སྟོར་25 ཡིན། ཟེའུ་དེ་འདྲ་10 ཡི་ཁྱིམ་བརྩོམས་རིན་པོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།
- 2) འབྲས་8 kg གྱི་རིན་པོང་ཉིན་སྟོར་200 ཡིན་ན། ག་ཤམ་གསལ་ཁག་གི་རིན་པོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།
 - ཀ) འབྲས་1 kg གི་རིན་པོང་།
 - ཁ) འབྲས་10 kg ཡི་རིན་པོང་།
- 3) ཚོད་འཁོར་(Tractor)ཞིག་གིས་ཚུ་ཚོད་རེར་ཚོད་བརྒྱབ་པའི་པོང་ཚད་ཉིན་སྟོར་185 ཡིན། གལ་ཏེ་ཚོད་འཁོར་དེས་ཚུ་ཚོད་6 རིང་ཚོད་རྒྱག་དགོས་ན། ལྷ་ཆ་དངུལ་འཁོར་ག་ཚོད་སྟོན་དགོས་སམ།
- 4) ཚ་ལུ་མ་ཞིག་གི་རིན་པོང་ཉིན་སྟོར་2.5 ཡིན་ན། ཚ་ལུ་མ་12 གྱི་ཁྱིམ་བརྩོམས་རིན་པོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།
- 5) ཡུལ་བསྐོར་སྟོ་འཆམས་པ་35 ཡིས་ཇི་ལི་ནས་ཨུག་ར་བར་རྩུམ་འཁོར་ཞིག་གྲུས་པ་རེད། གལ་ཏེ་སྟོ་འཆམས་པ་མི་རེའི་འཁོར་སྟོ་ཉིན་སྟོར་265 ཡིན་ན། ཡུལ་བསྐོར་སྟོ་འཆམས་པ་ཚང་མའི་ཁྱིམ་བརྩོམས་སྟོ་ཆ་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།
- 6) 100 kg ཅན་གྱི་གོ་དོ་པ་ཞིག་གི་རིན་པོང་ཉིན་སྟོར་725 ཡིན་ན། མོ་1 kgགི་རིན་པོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།
- 7) ཀལ་12 གྱི་རིན་པོང་ཉིན་སྟོར་24 ཡིན་ན། ཀལ་8 གྱི་རིན་པོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།
- 8) ལྷུམ་དྲངས་མ་ལི་7ར་5 ཡི་རིན་པོང་ཉིན་སྟོར་475 ཡིན་ན། ལྷུམ་ལི་7ར་3 གྱི་རིན་པོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།
- 9) སྟོང་24 ཡི་རིན་པོང་ཉིན་སྟོར་72 ཡིན་ན། སྟོང་12 (རྟེན་ཚན་གཅིག་)གྱི་རིན་པོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།
- 10) རས་ཆ་22 m གྱི་རིན་པོང་ཉིན་སྟོར་770 ཡིན་ན། རས་ཆ་18 m གྱི་རིན་པོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།
- 11) སྟོབ་མའི་དཔེ་ལུག་12 གྱི་རིན་པོང་ཉིན་སྟོར་1800 ཡིན་ན། དཔེ་ལུག་དེ་འདྲ་5 ཡི་རིན་པོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།

༧.༧ ཁི་དང་གྲོང་། (Profit and Loss)

ང་ཚོས་འབྲི་དེབ་བཟ། ལ་སྐྱུག་གི་རིལ། རྒྱ་ཤད་སོགས་རྒྱན་མཁོའི་འཚོ་བའི་ཡོ་བྲུད་ཁྲིམ་ནས་ཉི་ཡི་ཡོད། དེ་བཞིན་ཚོང་བདག་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་རང་ཉིད་ལ་ཁེ་སྲོག་སྤོང་བའི་ཆེད་ང་ཚོར་ཅ་དངོས་འཚོང་གིན་ཡོད། རྒྱ་མཚན་མི། ཁོང་ཚོས་ཚོང་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་བ་སྐྱེལ་གྱིན་ཡོད། ད་ལྟ་ང་ཚོས་དཔེ་མཚོན་ཞིག་འདྲི་གསོ།

ཚོང་བདག་ཅིག་གིས་འབྲི་དེབ་རེར་ཉིན་སྟོར་9 རེ་སྲུང་དེ་སྤེལ་སྟེ་བྲུས་རྗེས། འབྲི་དེབ་རེར་ཉིན་སྟོར་10 རེ་བྲུས་ནས་བཅོངས་ཡོད། དེར་བརྟེན། ཚོང་བདག་དེས་འབྲི་དེབ་གཅིག་བཅོངས་ན་ཉིན་སྟོར་1 བོ་ཁེ་སྲོག་གྱི་ཡོད། འདིར་སློབ་པའི་ཉིན་སྟོར་1 ལ། ཚོང་བདག་དེར་སློབ་པའི་ཁེ་སྲོག་ཚོང་སྤོང་གིས་ཟེར།

༧.༧.༡ མ་གནས་རིན་གོང་དང་། སྤྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་། ཁི་དང་གྲོང་།

Cost Price(C.P.) and Selling Price(S.P.), Profit and Loss

ང་ཚོས་ཅ་དངོས་ཉི་ཚོང་གྲུང་སྐབས་བེད་སྤྱོད་གྲུང་བཞིན་པའི་ཐ་སྙད་ཁག་གི་གོ་དོན་དེས་པར་བྱ་རྒྱ། ཚོང་བདག་གིས་ཅ་དངོས་དེས་ཅན་ཞིག་ཉི་བའི་ཆེད་འགྲོ་གྲོན་བཏང་བའི་དངུལ་འབོར་དེ་ལ། ཅ་དངོས་དེའི་མ་གནས་རིན་གོང་(Cost Price, C.P.) ཟེར། ཚོང་བདག་གིས་བཅོངས་ནས་སློབ་པའི་དངུལ་འབོར་དེ་ལ། ཅ་དངོས་དེའི་སྤྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་(Selling Price, S.P.) ཟེར།

གལ་སྲིད། མ་གནས་རིན་གོང་(C.P.) ལས་སྤྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་(S.P.) ཆེ་བ་ཡིན་ན། ང་ཚོས་ཚོང་བདག་ལ་ཁེ་སྲོག་འདུག་ཅེས་བརྗོད། གནས་སྤངས་འདི་འདྲའི་སྐབས་སུ། སྤྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་དང་མ་གནས་རིན་གོང་དབར་གྱི་ཉེ་བག་ལ། **ཁེ་སྲོག་ཚོང་སྤོང་གས་(Profit or Gain)** ཟེར།

དེར་བརྟེན།
$$\text{ཁེ} = \text{སྤྱིར་བཅོངས་རིན་གོང་} - \text{མ་གནས་རིན་གོང་}$$

Profit = S.P. - C.P.

ཅ་དངོས་བཅོངས་ནས་ཁེ་སྲོག་རྒྱ་མི། རྟག་ཏུ་འབྱུང་མི་སྲིད། སྐབས་རེར། ཚོང་བདག་གིས་ཅ་དངོས་རྣམས་མ་གནས་རིན་གོང་ལས་ཆུང་བའི་གོང་ཚད་སློབ་པའི་ཐབས་མེད་ཆགས་གྱི་ཡོད། དེ་འདྲའི་གནས་སྤངས་ནི་ཅ་དངོས་ལ་ཆག་སྐྱོན་བྱུང་བའམ། རློང་སོང་། རུལ་འགྱུར་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུང་གིན་ཡོད། ཅ་དངོས་ཅིག་དེའི་མ་གནས་

རིན་པོ་ལངས་ཚུང་བའི་པོང་ཚད་ཐོག་བཅོངས་སྐབས། ཚོང་བདག་དེ་ལ་གྲོང་འབབ་གྱི་ཡོད།

གལ་སྲིད། ཅ་དངོས་ཤིག་གི་སྤྱིར་བཅོངས་རིན་པོ་ལང་(S.P.) ལས་མ་གནས་རིན་པོ་ལང་(C.P.) ཆེ་བ་ཡིན་ན། ང་ཚོས་ཚོང་བདག་ལ་གྲོང་རག་འདུག་ཅེས་བརྗོད། གནས་སྤངས་འདི་འདྲི་སྐབས་སུ། མ་གནས་རིན་པོ་ལང་དང་སྤྱིར་བཅོངས་རིན་པོ་ལང་དབར་གྱི་དེ་བག་ལ། **གྲོང་(Loss)** ཟེར།

དེར་བརྟེན།

གྲོང་། = མ་གནས་རིན་པོ་ལང་། - སྤྱིར་བཅོངས་རིན་པོ་ལང་།

Loss = C.P. - S.P.

པོང་གི་གནས་སྤངས་གཉིས་ཕྱོགས་བརྗོམས་བྱས་ན།

ཀ) ཅ་དངོས་ཤིག་གི་**མ་གནས་རིན་པོ་ལང་(C.P.)** ལས་**སྤྱིར་བཅོངས་རིན་པོ་ལང་(S.P.)** ཆེ་བ་ན། ཅ་དངོས་དེ་བཅོངས་ན་ཁེ་ཐོབ་གྱི་ཡོད།

ཁ) ཅ་དངོས་ཤིག་གི་**སྤྱིར་བཅོངས་རིན་པོ་ལང་(S.P.)** ལས་**མ་གནས་རིན་པོ་ལང་(C.P.)** ཆེ་བ་ན། ཅ་དངོས་དེ་བཅོངས་ན་གྲོང་ཕོག་གི་ཡོད།

མཚན། གལ་ཏེ། ཅ་དངོས་ཤིག་གི་སྤྱིར་བཅོངས་རིན་པོ་ལང་དང་མ་གནས་རིན་པོ་ལང་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་ན། ཅ་དངོས་དེ་བཅོངས་ན་ཁེ་གྲོང་གང་ཡང་མེད།

གལ་ཏེ། མ་གནས་རིན་པོ་ལང་(C.P.) དང་། སྤྱིར་བཅོངས་རིན་པོ་ལང་(S.P.) ཁེ་(Profit) འཕྲོད་(Loss) སོ་གས་ནས་གང་རུང་གཉིས་སྟུན་ཡོད་ན། གསུམ་པ་དེ་ང་ཚོས་གཤམ་གསལ་ལྟར་འཚོལ་བྱུང།

ཀ) **ཁེ། = S.P. - C.P.**

ཁ) **C.P. = S.P. - ཁེ།**

ག) **S.P. = C.P. + ཁེ།**

ང) **གྲོང་། = C.P. - S.P.**

ཅ) **S.P. = C.P. - གྲོང་།**

ཆ) **C.P. = S.P. + གྲོང་།**

ཕྱི་ས་དཔེ། 4. ག་གསལ་གསལ་ལ་ཁག་གི་ཁེ་འཇམ་གྱི་ངོ་ཚོ་ལ།

- ཀ) མ་གནས་རིན་པོང་། = ཉིན་སྒོར་148 ཟུར་བཅོངས་རིན་པོང་། = ཉིན་སྒོར་160
- ཁ) མ་གནས་རིན་པོང་། = ཉིན་སྒོར་85.75 ཟུར་བཅོངས་རིན་པོང་། = ཉིན་སྒོར་80
- ག) ཟུར་བཅོངས་རིན་པོང་། = ཉིན་སྒོར་3258 མ་གནས་རིན་པོང་། = ཉིན་སྒོར་3500

ལན།

- ཀ) འདིར། ཟུར་བཅོངས་རིན་པོང་། > མ་གནས་རིན་པོང་།

$$\begin{aligned} \text{དེར་བཞེན། ཁེ} &= \text{ཟུར་བཅོངས་རིན་པོང་།} - \text{མ་གནས་རིན་པོང་།} \\ &= \text{ཉིན་སྒོར་160} - \text{ཉིན་སྒོར་148} \\ &= \text{ཉིན་སྒོར་12} \end{aligned}$$

དེར་བཞེན། ཁེ་ནི་ཉིན་སྒོར་12 ཡིན།

- ཁ) འདིར། ཟུར་བཅོངས་རིན་པོང་། < མ་གནས་རིན་པོང་།

$$\begin{aligned} \text{དེར་བཞེན། གྱིང་།} &= \text{མ་གནས་རིན་པོང་།} - \text{ཟུར་བཅོངས་རིན་པོང་།} \\ &= \text{ཉིན་སྒོར་85.75} - \text{ཉིན་སྒོར་80} \\ &= \text{ཉིན་སྒོར་5.75} \end{aligned}$$

དེར་བཞེན། གྱིང་ནི་ཉིན་སྒོར་5.75 ཡིན།

- ག) འདིར། ཟུར་བཅོངས་རིན་པོང་། < མ་གནས་རིན་པོང་།

$$\begin{aligned} \text{དེར་བཞེན། གྱིང་།} &= \text{མ་གནས་རིན་པོང་།} - \text{ཟུར་བཅོངས་རིན་པོང་།} \\ &= \text{ཉིན་སྒོར་3500} - \text{ཉིན་སྒོར་3258} \\ &= \text{ཉིན་སྒོར་242} \end{aligned}$$

དེར་བཞེན། གྱིང་ནི་ཉིན་སྒོར་242 ཡིན།

རྩིས་དཔེ། 5. ག་གསལ་གསལ་ལ་ཁག་ལས་ཁ་མ་ཚང་བ་ནམས་ཀྱི་ཁ་སྐོང་ས།

- ཀ) མ་གནས་རིན་པོང་= ཉིན་སྒོར་480 སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་= ཉིན་སྒོར་515 ཁེའམ་གྱིང་=
- ཁ) མ་གནས་རིན་པོང་= ཉིན་སྒོར་38 གྱིང་། = ཉིན་སྒོར་5 སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་=
- ག) མ་གནས་རིན་པོང་= ཉིན་སྒོར་38 ཁེ། = ཉིན་སྒོར་7 སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་། =
- ང) སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་། = ཉིན་སྒོར་820 ཁེ། = ཉིན་སྒོར་80 མ་གནས་རིན་པོང་། =
- ཅ) སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་། = ཉིན་སྒོར་820 གྱིང་། = ཉིན་སྒོར་40 མ་གནས་རིན་པོང་། =

ལན།

ཀ) སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་། མ་གནས་རིན་པོང་= ཉིན་སྒོར་480 སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་= ཉིན་སྒོར་515
 འདིར། སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་། > མ་གནས་རིན་པོང་།

དེར་བརྟེན། སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་། - མ་གནས་རིན་པོང་། = ཁེ།

$$\text{ཉིན་སྒོར་515} - \text{ཉིན་སྒོར་480}$$

$$= \text{ཉིན་སྒོར་35}$$

དེར་བརྟེན། ཁེ་ནི་ཉིན་སྒོར་35 ཡིན།

ཁ) ང་ཚོས་ཤེས་གསལ་ལ། སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་། - གྱིང་། = སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་།

དེར་བརྟེན། $\text{ཉིན་སྒོར་38} - \text{ཉིན་སྒོར་5} = \text{ཉིན་སྒོར་33}$

དེར་བརྟེན། སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་ནི་ཉིན་སྒོར་33 ཡིན།

ག) ང་ཚོས་ཤེས་གསལ་ལ། མ་གནས་རིན་པོང་། + ཁེ། = སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་།

དེར་བརྟེན། $\text{ཉིན་སྒོར་38} + \text{ཉིན་སྒོར་7} = \text{ཉིན་སྒོར་45}$

དེར་བརྟེན། སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་ནི་ཉིན་སྒོར་45 ཡིན།

ང) ང་ཚོས་ཤེས་གསལ་ལ། སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་། - ཁེ། = མ་གནས་རིན་པོང་།

དེར་བརྟེན། $9\text{ཉེན་སྒྲོར}820 - 9\text{ཉེན་སྒྲོར}40 = 9\text{ཉེན་སྒྲོར}780$

དེར་བརྟེན། མ་གནས་རིན་པོང་ནི་9ཉེན་སྒྲོར་780 ཡིན།

ཅ) ང་ཚོས་ཤེས་གསལ་ལ། སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་། + གྲོང་། = མ་གནས་རིན་པོང་།

དེར་བརྟེན། $9\text{ཉེན་སྒྲོར}820 + 9\text{ཉེན་སྒྲོར}40 = 9\text{ཉེན་སྒྲོར}860$

དེར་བརྟེན། མ་གནས་རིན་པོང་ནི་9ཉེན་སྒྲོར་860 ཡིན།

ཕྱིས་དཔེ། 6. ཚོང་པ་ཞིག་གིས་9ཉེན་སྒྲོར་6500 སྤྲད་ནས་ཞིང་པ་ཞིག་གི་ལག་ནས་གོ་ཀུན་ཇལ་10 ཉོས་པ་རེད། ཞིང་གིས་གོ་ཀུན་ཇལ་རམ་རེར་9ཉེན་སྒྲོར་7.50 ཐོག་སྤྱིར་བཙོངས་བྱས་ཡོད་ན། ཞིང་ལ་ཁེའམ་གྲོང་ཐོབ་པའི་དངུལ་འབོར་ཚོལ། (ཀུན་ཇལ་1 = 100 kg)

ལན།

$9\text{ཉེན་སྒྲོར}10 = 10 \times 100 \text{ kg}$
 $= 1000 \text{ kg}$

གོ་1000 kg གི་མ་གནས་རིན་པོང་ནི། = 9ཉེན་སྒྲོར་6500

གོ་1 kg གི་སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་ནི། = 9ཉེན་སྒྲོར་7.50

གོ་1000 kg གི་སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་ནི། = 9ཉེན་སྒྲོར་7.50 x 1000 = 9ཉེན་སྒྲོར་7500

སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་། > མ་གནས་རིན་པོང་།

ཁོ། = སྤྱིར་བཙོངས་རིན་པོང་། - མ་གནས་རིན་པོང་།

= 9ཉེན་སྒྲོར་7500 - 9ཉེན་སྒྲོར་6500 = 9ཉེན་སྒྲོར་1000

དེར་བརྟེན། ཚོང་པ་དེར་གོ་བཙོངས་སྐབས་ཁོ་9ཉེན་སྒྲོར་1000 ཐོབ་ཡོད།

སློབ་ཚན། 9.2

1) ག་གཤམ་གསལ་ལ་རེ་འུ་མིག་བསྐྱགས་ཏེ། ཁེའམ་གྲོང་གང་ཡིན་པ་ཚོ་ལ།

ཨང་།	ཅ་དངོས།	མ་གནས་རིན་ཤོང་།	ཕྱིར་བཅོངས་རིན་ཤོང་།
ཀ)	དབྱིབས་ཚད་སྐྱམ།	ཉིན་སྒོར་'18	ཉིན་སྒོར་'20
ཁ)	ཚུགས་སྐྱུག་གཅིག	ཉིན་སྒོར་'12.50	ཉིན་སྒོར་'10
ག)	འབྲི་དེབ་ཅིག	ཉིན་སྒོར་'9	ཉིན་སྒོར་'10.50
ང)	ཞ་སྐྱུག་གཅིག	ཉིན་སྒོར་'3	ཉིན་སྒོར་'2.50
ཅ)	སློབ་དེབ་གཅིག།	ཉིན་སྒོར་'28	ཉིན་སྒོར་'21
ཆ)	ཡིག་སྐྱོད་གཅིག	ཉིན་སྒོར་'17	ཉིན་སྒོར་'14.25
ཇ)	ཚོན་སྐྱུག་སྐྱམ་གཅིག	ཉིན་སྒོར་'12	ཉིན་སྒོར་'15

- 1) ཚོང་བདག་ཅིག་གིས་འཚོམ་འཁོར་(Sewing Machine) ཞིག་གི་སྤྲོད་ཁེ་ཉིན་སྒོར་'75 ལེན་གྱི་ཡོད། གལ་ཏེ་འཚོམ་འཁོར་དེའི་མ་གནས་རིན་ཤོང་ཉིན་སྒོར་'2018.50 ཡིན་ན། འཚོམ་འཁོར་གྱི་ཕྱིར་བཅོངས་རིན་ཤོང་ཅི་ཡིན་ནམ།
- 2) ཚོང་པ་ཞིག་གིས་སྐྱུགས་ར་ཞིག་ནས་འོ་མ་ལི་ཏར་'20 ལ་ཉིན་སྒོར་'290 བྱས་ནས་ཉོས་ཤིང་། ཁོང་གིས་འོ་མ་ལི་ཏར་རེ་ཉིན་སྒོར་'18 བྱས་ནས་བཅོངས་ཡོད་ན། ཁོང་ལ་གྲོང་ངམ་ཁེའམ་གང་ཐོབ་ཚོ་ལ།
- 3) རབ་བཏན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་བཅོ་སྐྱོལ་འཕྲུལ་འཁོར་(Washing Machine) གྲོང་ཉིན་སྒོར་'650 ཐོག་ཏེ་ཉིན་སྒོར་'3560 ཐོག་བཅོངས་ཡོད་ན། བཅོ་སྐྱོལ་འཕྲུལ་འཁོར་དེའི་མ་གནས་རིན་ཤོང་ག་ཚོད་ཡིན་ནམ།
- 4) ཡོན་ཏན་གྱིས་ཉིན་སྒོར་'2585 གྲུང་ནས་པར་ཆས་ཤིག་ཉོས་ཏེ། དེ་ཉིན་སྒོར་'2650 ཐོག་བཅོངས་པ་རེད། འོ་ན་ཁོང་ལ་ཁེའམ་གྲོང་ག་ཚོད་ཐོབ་འདུག་གམ།
- 5) ཚོང་བདག་ཅིག་གིས་ཉིན་སྒོར་'1250 ཡི་གོང་ཚད་ཐོག་རྒྱུང་འཁོར་'10 ཉོས་པ་རེད། དེ་རྗེས་ཁོང་གིས་རྒྱུང་འཁོར་'6 ཉིན་སྒོར་'1375 དང་། རྒྱུང་འཁོར་'4 ཉིན་སྒོར་'1200 ཐོག་བཅོངས་ཡོད། འོ་ན། ཁོང་ལ་ཁྱོན་བསྡེམས་ཁེའམ་གྲོང་ག་ཚོད་ཐོབ་ཡོད་དམ།

